

Ds. J. Schotel (1825-1914)

GODS VRIJE GUNST JEGENS ZIJN VOLK

Leerrede naar aanleiding van Jakobus 1 : 18

VOORZANG: Psalm 138 : 3.

"En zij zullen zingen van de wegen des Heeren". Dit lied, geliefden! namen wij over uit de mond van de man naar Gods hart (Psalm 138 : 5). Wie zij zijn, die in de toekomstige tijd voor David zouden zingen van 's Heeren wegen, geeft duidelijk het verband aan. Het zijn alle koningen der aarde.

Nadat de dichter zijn aanspraak tot de Heere gericht en zijn oprecht voornemen te kennen gegeven heeft om Hem te loven, wil hij zich ook eerbiedig neerbuigen met zijn oog en hart gekeerd naar het paleis van Gods heiligheid. Jehova was zulks waardig, en David had daartoe overvloedige redenen; want de Heere had hem verhoord, toen hij Hem aanriep, en had hem versterkt met kracht. Zo gevoelde hij zich aan de Heere verplicht, om dit aan Hem toe te kennen.

Doch dat het eeuwig en alwaardig Wezen slechts door hem en door de kerk onder zijn volk erkend werd, was voor Jehovah te gering. Neen, alle vorsten en heersers der aarde zouden eerlang de Heere loven! En de dichter geeft de tijd aan, wanneer deze machtigen zulks zouden doen, namelijk wanneer zij zouden gehoord hebben de redenen van des Heeren mond, waardoor wij verstaan de prediking van het Evangelie der vervulling door de mond der Apostelen en der mannen, die God tot dit heerlijk werk roepen en zalven zou. Het is zeer duidelijk, dat David, als profeet des Heeren (dit was hij naar Hand. 2 : 30) door de Heilige Geest geïnspireerd, daardoor eeuwen vooruit zag en voorspelde de gezegende tijd der Nieuw Testamentische bedeling, niet slechts de komst van de beloofde Messias, maar ook de tijd dat Hij reeds Zijn Borgwerk voltooid had, wat de verwerving der zaligheid betrof; dat Hij was gaan zitten ter rechterhand Gods, verhoogd tot alle macht en heerlijkheid, vanwaar Hij Zijn Geest had uitgestort en Zijn rijksboden toegerust en gezonden tot de Heidenen om Zijn dierbaar Koninkrijk onder hen te vestigen en uit te breiden. David zag dit, doch ook tevens de gezegende uitwerking der prediking onder de Heidenen: dat alle koningen der aarde de Heere zouden loven, wanneer zij zouden gehoord hebben de redenen Zijns monds; zij zouden zingen van de wegen des Heeren! Alle koningen der aarde zouden met alle machtigen onder de nieuwe bedeling dit doen? Dit zegt de dichter niet. Hij zegt, dat zij het zouden doen, wanneer zij zouden gehoord hebben het dierbaar Evangelie. Ja, velen van hen zouden dit met hun uitwendige oren horen, zonder dat heilrijke gevolg. Hier bedoelt David een inwendig horen, met een paar doorboorde oren. Wie zo hoorden, zouden zingen van de wegen des Heeren. Het drukt een heldere kennis bij hen uit, die zij door de prediking des Evangeliums zouden bekomen, door de verlichting des Heiligen Geestes, omtrent de inhoud der redenen van Gods mond.

Zij zouden met blijdschap, met verrukking aangedaan zijn en dat zingende openbaren. Het voorwerp hunner vreugde zou zijn: de wegen des Heeren, welke wegen (in het meervoud) niet anders zijn, dan die, welke door de verkondiging van het Evangelie hun zouden worden voorgesteld, wegen, die leidende zijn

om het arme blinde Heidendom te voeren tot de gemeenschap van de alleen zalige God, door Christus, dus de weg des geloofs en der heiligmaking. Zij zouden door het licht des Geestes met die wegen zo bekend worden en het schone van die wegen zo helder inzien, dat zij deze niet alleen zouden bewonderen en daarvan spreken, maar ook met blijdschap bewandelen.

Dat zij daarvan zouden zingen, zal u zeker niet verwonderen. Hij, die met enig licht van de hemel bedeed is geworden, ziet al aanstonds het Gode betamelijke, het Hem verheerlijkende in van die wegen en staat verbaasd over de wijsheid, de liefde en de genade Gods, welke deugden, met nog meer andere, daarin samenlopen en op luisterrijke wijze aan het licht treden. De weg des geloofs toont hun het grootste Godsgeheim, dat God voor zondaars werd wat Hij niet was (Hij werd mens), en dat Hij tevens bleef wat Hij was (Hij bleef God). Een verborgenheid der godzaligheid, God geopenbaard in het vlees! En door dat wonder kon de verzoening der uitverkorenen met de beledigde Majesteit alleen tot stand komen, namelijk door de voldoening aan het wrekend recht Gods van Hem, Die werd wat Hij niet was, en bleef, wat was! En niet minder straalt de wijsheid Gods door in het schenken van het door God verordend middel om deel aan de Persoon en het door Hem verworven heil te krijgen, namelijk het geloof.

Dit zou door hen gezien en bewonderd worden en daarvan zouden zij zingen.

Doch niet minder toont hun de weg der heiligmaking een dierbaar Godsgeheim. En dat niet slechts ten opzichte van de grondslag, die de Heere Zelf daartoe in de zondaar legt, namelijk een algehele vernieuwing, maar vooral ook ten opzichte van wat er nodig is om de heiligmaking in de vreze Gods zuiver te betrachten. Want daartoe is niets minder nodig dan de inwoning des Geestes in het hart der gelovigen. Niemand minder dan God maakt daarin een woning. Hij leert hen niet alleen, maar leidt hen in het rechte spoor der gerechtigheid en doet hen wandelen in het midden van de paden des rechts. Dit een en ander zouden zij ook van deze weg zien en in aanbidding de stem verheffende, met een ruim hart van die weg zingen.

Met dit laatste wens ik uw aandacht in dit uur bezig te houden en u daartoe te bepalen bij het Schriftwoord, dat gij kunt vinden in de algemene zendbrief van Jakobus 1 : 18:

"Naar Zijn wil heeft Hij ons gebaard door het woord der waarheid, opdat wij zouden zijn als eerstelingen Zijner schepselen".

Zingen wij, eer wij tot bepeinzing dezer woorden overgaan, Psalm 89 : 7, 8.

Onze tekstwoorden zijn genomen uit de brief, die aan Jakobus als schrijver wordt toegekend. Wij denken hierbij aan Jakobus, de zoon van Alfeüs, Jakobus de kleine genaamd, in onderscheiding van een andere Apostel van dezelfde naam, die een zoon was van Zebedeüs, welke onder Herodus Agrippa is onthoofd. De Apostel schreef deze brief niet aan deze of gene gemeente, maar aan de Joden, die het Evangelie hadden aangenomen en zich buiten Palestina bevonden en in onderscheiden landen der Heidenen hun verblijf hielden. De Apostel dringt in deze brief met alle ernst aan op de ware godzaligheid; hij is zeden besturend, vermanend, opwekkend tot heiligmaking, enz. Zijn eerste vermaning gaat over de verzoeken of beproevingen, waarvan hij de nuttigheid voor de Christen aangeeft, tot vers 12. Dan volgt in vers 13 zijn bestuur omtrent des Christens inwendige verzoeken en hij zegt dat die soort niet direct van God voortkomt, maar van onze zondige eigenliefde; van de Heere komen niet dan allerlei goede gaven en volmaakte giften! Hoe zou dan iets van boven kunnen komen, dat schadelijk is, alsof de Heere tot het kwaad zou verzoeken en aansporen? En dit bewijst hij onomstotelijk in onze tekstwoorden. Daarin zegt de Apostel: "naar Zijn wil heeft Hij ons gebaard", enz. Hij spreekt hier van een der voornaamste weldaden, door de Heere hun geschonken, namelijk de wedergeboorte, en daar deze zulk een heerlijk gevolg heeft, hoe zou dan God de auteur kunnen zijn van de verzoeking of de aanporing dier tot het kwade? Dit is een onmogelijkheid.

Wij zullen niet direct als hoofdzaak in deze ure over de wedergeboorte spreken. Dit is ook het doel van onze tekst niet. Toch moet ik haar terloops aangeven, om de tekst u duidelijk te maken.

Volg mij dan met uw aandacht, terwijl wij zullen trachten u te bepalen:

1. bij een grote weldaad;
2. bij de bron, waaruit zij vloeit;
3. bij het middel, daartoe gebruikt, en
4. bij het oogmerk, dat wordt bedoeld.

De Vader der lichten zij met mijn en uw geest! Dat zij zo.

1. De grote weldaad, waarvan in onze tekst sprake is, is de wedergeboorte. De Apostel zegt: "Hij heeft ons gebaard". Van dit dierbaar werk en de wijze, waarop het plaats heeft, spreek ik thans niet. Mij dunkt, dat dit niet zozeer op mijn weg ligt. Was ons doel daarover te spreken, dan koos ik daartoe liever Joh. 3 : 3. Het zij ons hier genoeg dat wij korthedshalve er van zeggen, dat zij die genadige weldaad is, waardoor een arm zondaar van de geestelijken dood bij aanvang wordt verlost en wordt levend gemaakt (Efeze 2 : 1) : "En u heeft Hij mede levend gemaakt, daar gij dood waart door de misdaden en de zonden".

Zij wordt ook genaamd herschepping naar het beeld Desgene, Die ons geschapen heeft, welk beeld wij door de bondsbreuk in het Paradijs hebben verloren; dat wordt dan weer hersteld. Ook wordt het vernieuwing genoemd, omdat in beginsel al de zielsvermogens worden vernieuwd. David bad: "Schepp in mij een rein hart, o God!" Doorgaans echter wordt die grote weldaad wedergeboorte genoemd, gelijk in onze tekst: "Hij heeft ons gebaard".

Wie deze weldaad deelachtig waren? De Apostel zegt: "Hij heeft ons gebaard". Het waren de verstrooiden in de Heidense landen, uit de Joden afkomstig, waarom gezegd wordt (vers 1b): de twaalf stammen, die in de verstrooiing zijn, derhalve Israëlieten in de volste zin des woords; mensen uit het doorluchtig geslacht der patriarchen Abraham, Izak en Jakob, die God verwaardigd had om, met voorbijgaan van vele hunner stam- en geloofsgenoten, hun Zijn Heilige Geest mede te delen, waardoor zij de dienaren van het Evangelie met een toegenegen hart hadden ontvangen en hun boodschap als hun van God gezonden hadden aangenomen, met het gezegend gevolg, dat zij door het geloof óf hun heil hadden leren zoeken, óf het reeds hadden gevonden in de gekruiste Christus, welk geloof de heerlijkste vrucht vertoonde. Bij deze sloot zich de Apostel in en noemde hen zijn broeders.

Derhalve zegt hij met insluiting van zichzelf: "Hij heeft ons gebaard".

Wie de grote Auteur van dat werk is, drukt de Apostel uit door het woord *Hij*, ziende op de Vader der lichten, van Wie alle goede gave en volmaakte gift is. Neemt men deze naam wezenlijk of het wezen Gods aanduidende, dan is de Werkmeester der wedergeboorte de heilige Drieëenheid, de Vader, de Zoon en de Heilige Geest, welke gedachte niet ongerijmd is, daar zij een werk Gods naar buiten is en dus aan de drie Personen gemeen. Het werk der schepping toch wordt aan alle Drie toegekend, Psalm 33 : 6; waarom niet het werk der herschepping? Doch neemt men dit woord *Hij* persoonlijk, dan verstaan wij daardoor op huishoudelijk gebied de eerste Persoon, de Vader. De Apostel Petrus kent het werk aan de Vader toe, wanneer hij zegt (1 Petr. 1 : 3) : "Geloofd zij de God en Vader van onze Heere Jezus Christus, Die naar Zijn grote barmhartigheid ons heeft wedergeboren". Het is waar, dat dit werk (1 Joh. 3 : 5, 6) aan de Heiligen Geest wordt toegekend, doch dit strijdt niet met hetgeen Petrus zegt, aangezien de Heilige Geest werkt van de Vader, zo wederbaart de Vader de zondaar door de Heiligen Geest.

Hieruit zien wij, dat tot het wederbaren van een zondaar niets minder vereist wordt, dan een almachtige kracht, welke God alleen bezit. En dat deze daartoe nodig is, bewijst de staat en toestand, waarin de mens, voor hij wedergeboren is, zich bevindt. Die staat en toestand zijn allertreurigst. Beziet die eens! Doch wij moeten die zó bezien, gelijk Gods alziend oog die ziet. Leest eens Ezechiël 16. Daar wordt de mens voorgesteld gelijk hij is: als gans naakt, walgelijk, dood, totaal lijdelijk en geheel ongevoelig.

Noemt mij nu iets in dat ellendige voorwerp, waarin een greintje van leven is te bespeuren. Zijn verstand is duisternis, Efeze 5 : 8: "Eertijds waart gij duisternis". Zijn wil is enkel vijandschap tegen God en zijn naasten, en zo verkeerd als zijn wil is, zo ontrouw is ook zijn geweten. Hoe verhard kan die stedehouder zich aanstellen en hem op ontzettend veel valse gronden het goede beloven, terwijl hij toch onder den toorn Gods ligt (Joh. 3 : 36). Ja, zijn gehele openbaring is een vlees, waarin geen goed woont, gelijk de Heiland zegt in Joh. 3 : 6a: "Hetgeen uit het vlees geboren is, dat is vlees". Ezechiël ontvangt bevel van zijn Zender om in de doodsvalei tot die afzichtelijke doodsbenederen te profeteren, nadat hem door de Heere gevraagd was, of deze benederen levend zouden worden, waarop zijn antwoord schouderophalend was: "Heere, Heere! Gij weet het!" God alleen weet het, en Hij kan hen levend maken, dewijl Hij de doden kan doen opstaan en op Zijn bevel de ganse schepping tot aanzijn riep. Zo is ook het wederbaren van een zondaar geheel Zijn werk, waarin de zondaar geheel lijdelijk voorkomt. Hij wordt wedergeboren en met recht heet het dus: "Hij heeft ons gebaard".

Dat dit baren een werk der Goddelijke almacht is, blijkt uit de gezegende verandering, welke zich bij de wedergeborenen openbaart; de spreekwijze zegt, dat voor een doorn een dennenboom is opgegaan en

voor een distel een mirteboom, wat de Heere zal wezen tot een naam, tot een teken, dat niet uitgeroeid zal worden (Jes. 55 : 13). Die openbaring kan niet achterwege blijven, naardien de wedergeboorte een algehele vernieuwing in beginsel van de mens is.

Het is derhalve een begoocheling van de vorst der duisternis, wanneer er geleraard wordt, dat een wedergeboren mens na zijn wedergeboorte nog een tal van jaren in de zonden kan blijven leven. Dit helse bedrog heeft ten doel de dienaar van de zonde gerust te stellen, dat hij, hoewel levend in de zonde, toch die gunstige weldaad bezit en dus niet verloren kan gaan. Paulus zegt tot de wedergeborenen: "de zonde zal over u niet heersen, want gij zijt niet onder de wet, maar onder de genade". Hiermede is niet gezegd, dat de wedergeborenen de zonden te boven zijn, alsof zij de heiligmaking volkomen betrachten! Wij zijn even afkerig van de dwaze stelling der perfectionisten, welke de volmaking der heiligen in dit leven stellen, wat Paulus tegenspreekt in Rom. 7 en ook David in Ps. 19 : 13, als hij zegt: "Wie zal zijn afdwalingen verstaan"? Neen, wij zeiden dat zij in beginsel vernieuwd en geheiligd worden door de wedergeboorte; also blijft hun nog een kracht der verdorvenheid bij, waarvan een reeks van bijbelheiligen de bewijzen leveren !

Doch ik vraag: was hun struikelen in de zonde een leven in de zonde? Hoe zou dit kunnen? "Wij", zo vraagt Paulus, "die der zonden gestorven zijn, hoe zullen wij nog in dezelve leven"? Dat dit van hen geen leven in de zonden was, bewezen zij door hun berouw en droefheid over de struikelingen. Ziet het in David (Psalm 32 en 51) en in Petrus (Matth. 26 : 75b). Wij lezen van dat soort van struikelingen niets meer omtrent die mannen, maar wel dat David zegt: "En ik wachtte mij voor mijn ongerechtigheid".

Aldus zien wij hoe zich de almacht Gods door de wedergeboorte verheerlijkt in degenen, die dat voorrecht ontvangen, want ouden, verhard in de zonde, die jaren lang daarin geleefd en er zich in afgesloofd hadden en er muurvast aan geklonken waren, hebben bewezen, dat noch de donder van Sinaï, noch het schoon geluid van het Evangelie, noch de vloeken van Ebal, noch de zegeningen van Gerizim, noch de vlammen der hel, noch de zalige melodie des hemels bij hen een wezenlijke verandering konden teweeg brengen; hoogstens werd een angst voor de toekomst en een slaafse vrees veroorzaakt, die een Ninevitische bekering soms uitwerkte; doch zij bleven met hun hart in een van God vervreemde staat en toestand leven in de zonden. Dit alles kan door de wet veroorzaakt worden, doch de wedergeboorte ontwortelt die eiken, hoe vast zij ook staan; dat wil zeggen: er wordt gebroken met alle zonden, uit een zuivere betrekking op de Heere, die op een verborgen wijze hun door de Heilige Geest in de wederbaring wordt meegedeeld; want de liefde Gods wordt in het hart uitgestort en vandaar de grote verandering, die zij openbaren. Die verandering kan niet uitblijven; zij is zo groot, dat zelfs atheïsten erkennen moeten het bestaan van een almachtig God, Wiens werking in zulke voorheen profane voorwerpen hun in het oog valt. Het is er dus wel verre vandaan, dat dit krachtadig werk de ware bekering bij aanvang niet tot openbaring zou brengen; de opgewekte Lazarus bleef niet in het kille graf; hij kwam er uit. Er kan derhalve geen sprake zijn van onbekeerde wedergeborenen. Deze bestaan eenvoudig niet.

Die daad der Goddelijke almacht was aan hen en aan de Apostel geschied; "Hij heeft ons gebaard"!

Gij merkt dat de vernieuwing des harten baren genoemd wordt. Vermoedelijk heeft de Apostel met die beeldspraak het oog op onze eerste geboorte, waardoor wij een burger der aarde worden, gelijk wij door wedergeboorte een burger des hemels worden; daarom wordt zij genaamd een geboorte uit de hoge. Doch ook op de overeenkomst, die er bestaat tussen de eerste en de tweede geboorte. Baren is een arbeid van de grootste smart voor de barende, krachtens de uitgesproken vloek in Gen. 3 : 16. Van Rachel staat er (Gen. 35 : 17), dat zij het hard had in die arbeid. Doch ook is baren een tijd van benauwdheid voor het voorwerp, dat geboren wordt; menigeen bezwijkt er onder, gelijk dit ons het dagelijks leven in de natuur vaak te zien geeft.

Ook heeft de tweede geboorte hierin met de eerste veel overeenkomst, dat het de Heere veel heeft gekost, eer er geestelijk leven kon worden meegedeeld aan een Adamskind, dat krachtens Gods rechtvaardigheid ten dode gedoemd was. Ga naar Gethsemané en daar verneemt ge de vreselijke smart van de barende! Het snijdt u door merg en been, wanneer ge daar de Zone Gods hoort uitroepen: "Mijn Vader! indien het mogelijk is, laat dezen drinkbeker van Mij voorbijgaan". Staat een weinig stil voor de schedelheuvel Golgotha ten tijde der drie-urige duisternis en luistert naar de bange klacht: "Mijn God! Mijn God! waarom hebt Gij Mij verlaten"?

Daar verneemt ge de barensweeën, de angst van Hem, Die in nood verkeerde, terwijl Hij bezig was om Zijn Kerk te baren. Dit wordt genaamd in Jes. 53 : 11 de arbeid Zijner ziel!

Doch baren is ook een tijd van benauwdheid voor het voorwerp, dat geboren wordt. David zegt in Psalm 116 : 3: "De banden des doods hadden mij omvangen en de angsten der hel hadden mij getroffen; ik vond benauwdheid en droefenissen". Wij lezen van de Pinksterlingen, die door de rede van Petrus getroffen werden, dat, toen zij dit hoorden, zij werden verslagen, verpletterd, in het hart (Hand. 2 : 37).

Ik weet, dat er verschil is en dat het bij allen niet hetzelfde is, in de banden der wedergeboorte te verkeren; dat de nood bij allen niet even hoog gaat; doch ik weet ook, dat het niet slapend geschiedt! De gewichtige overgang van de dood in het leven geschiedt niet onmerkbaar. De duivel maakt heel wat mensen wijs, dat, al kennen zij niet de ervaringen van banden en kommer, waarvan zij anderen horen spreken, zij daarom toch wel wedergeboren kunnen zijn. En hij wijst hen dan op Lydia, Zacheüs, enz. Deze zegt hij, kenden die banden ook niet. Dit laten wij de duivel zeggen! Zacheüs werd door de wet overtuigd, dat hij een dief was, en wat Lydia betreft, ach, wat zij tevoren niet leerde, heeft zij zeker later wel geleerd; want zij, zowel als elk kind Gods, heeft beslist geleerd, dat zij als een vijand van God om niet door Christus offer is vrijgesproken in het gerichte Gods. Daarom ieder die wedergeboren wordt, ontwaart iets van de angst en de banden, want de oude mens wordt hier in beginsel gedood. En dat zegt wat!

Nog eens, dit baren leidt altijd tot een gunstig resultaat. Hier kan van geen misgeboorte sprake zijn. Dit heeft op natuurlijk gebied vaak plaats, doch daar is de zonde de oorzaak van. Maar op geestelijk gebied heerst de zonde niet; daar voert genade heerschappij. Wie zal God in het baren kunnen keren? Neen, hier wordt altijd een levend schepsel geboren. "Sion heeft weeën gehad en zij heeft zonen gebaard". Wellicht wijst ge mij op vele misgeboorten in de belijdenisdoende kerk; doch dan heeft men zulke mensen op het oog, waarvan men dacht dat een goed werk aan hen begonnen was, maar met wie het later bitter slecht is afgelopen! Deze waren slechts algemeen en niet zaligmakend overtuigd en hadden in die overtuiging zich zo aangesteld, dat men op zeer goede uitslag meende te mogen hopen! Doch bij de uitkomst bleek, dat alles wat bij hen plaats had gehad, geheel vreemd was van de zaligmakende bearbeiding des Heiligen Geestes in de wedergeboorte. Zie, dit kan men geen misgeboorte noemen; er is nimmer vrucht aanwezig geweest!

Sommigen willen, dat die baring kan gestoord worden, en wijzen ons op 2 Kon. 19 : 3, waar Hiskia, de Koning van Juda, tot Jesaja, den profeet, zegt: "De kinderen zijn gekomen tot aan de geboorte, en er is geen kracht om te baren"! Doch deze woorden zijn beeldspraak, door de Koning gebezigd om de schokking des volks uit te drukken, die veroorzaakt werd door de lastering van Rabsake, de dienaar van Sanherib, de Koning van Assyrië. Neen, niet één smoot in de wedergeboorte; hoe hoog de nood soms ook ga en wat de bearbeiten soms ook van zichzelf zeggen, vroeg of laat zal ten opzichte van hen van Sion gezegd worden: "Die en deze is daarin geboren".

Ziedaar de grote, zo niet de grootste weldaad, die de Heere schenkt om van een vondeling een bondeling te worden. Dat zegt wat! Toch zou het kunnen zijn, dat het mij betwist wordt, wanneer ik de wedergeboorte de grootste weldaad noem. Men wijst mij misschien op de rechtvaardiging, een weldaad, die men hoger schat dan de eerstgenoemde, doch men weet dan dat de éne weldaad met de andere in het nauwste verband staat, ja, dat zij elkander insluiten. Stelt u een rozenknop voor. Zo lang hij gesloten is, is de schoon kleur en aangename geur voor u verborgen, doch zodra hij open gaat of geopend is, ziet en riekt gij hetgeen hij in zich bevat. Zo is het ook hier.

De wedergeboorte sluit al de weldaden in. Paulus zegt (Rom. 8 : 17): "En indien wij kinderen zijn, zo zijn wij ook erfgenamen, erfgenamen Gods en mede-erfgenamen van Christus". De wedergeboorte maakt ons tot kinderen, en kinderen hebben door geboorte recht op de erfenis. En daarom is zij de grootste weldaad van het genadeverbond.

2. Aldus de grote weldaad bezien hebbende, gaan wij over tot beschouwing van de bron, waaruit de wedergeboorte vloeit. Mijn tekst zegt: "Naar Zijn wil heeft Hij ons gebaard". Taalkundigen lezen in de oorspronkelijken tekst: "Willende heeft Hij ons gebaard", dat is geheel ongedwongen, gans vrijwillig, zonder enige oorzaak of beweegreden aan de zijde der voorwerpen, die Hij wederbaarde, maar omdat Hij het wilde. Dus niet alleen door of naar Zijn wil als werkende oorzaak, als een almachtige, onweerstaanbare wil, doch, waar Jakobus het oog op heeft, naar de raad. Zijns willens, naar het eeuwig vrijmachtig voornemen Zijner genade.

Trouwens, wat zou God bewegen om hun die grote weldaad, bij uitzondering van anderen, te schenken, alsof zij geschikter, vatbaarder daarvoor zouden zijn. Zo wij Ezechiël 16 met aandacht lezen, zien wij hoe de Heilige Geest hen vóór hun vernieuwing beschrijft als vertreden in hun bloed, gans walgelijk en naakt voor God, zonder medelijden van anderen, zonder medelijden met zichzelf, met alle mensen als kinderen van Adam verloren voor God, allen van nature kinderen des toorns Gods! Wat zou er voor geschiktheid in zulke voorwerpen kunnen aangewezen worden die de heilige God zou bewogen hebben om hen te wederbaren? Dit springt nog meer in het oog, wanneer wij bij de volvoering van het besluit worden bepaald en zien welke mensen in de tijd naar het welbehagen Zijns willens worden wedergeboren. Dikwerf zijn het, die op ergerlijke wijze in de zonden uitbraken. Daar lezen wij voorbeelden van in de gewijde bladen. Zij melden van Manasse, van de grote zondaressen in Lukas 7, van de moordenaar aan het kruis en vooral van de man van Tarsen, Saulus. Bezieet ge de laatste, toen God hem in zijn vaart van vijandschap tegen den Heere stuitte, zegt mij, welke geschiktheid bezat hij om wedergeboren te worden? Wat was de oorzaak in hem, welke de Heere bewoog tot die grote weldaad, waarmee die Godslasteraar en vervolger der gemeente werd bevoorrecht?

Neen, het is niet anders dan het soevereine welbehagen Gods. Naar Zijn wil werden zij gebaard. Het is waar, niet allen komen vóór hun wederbaring tot zulk een openbaring; doch al is dit zo, ook dit onderstelt bij deze evenmin een aanleidende oorzaak. In de grond der zaak zijn alle mensen dezelfde afzichtelijke voorwerpen voor de Heere. Zij zijn allen vervreemd van God en Zijn gemeenschap en menen, door hunne volslagen blindheid, een zekere genoegzaamheid in zich te bezitten. Daarom zal niemand ooit uit zichzelf vragen: "waar is God, mijn Maker, Die psalmen geeft in de nacht"? Opvoeding en onderwijs brengen wat ontwikkeling bij sommigen, doch het hart wordt alleen daardoor niet veranderd; want wordt hun door het ontdekkend prediken of spreken het vuur wat na aan de voeten gelegd, dan komt de duivelse vijandschap tegen God, Zijn waarheid en Zijn kinderen goed openbaar, bij de vroomste van dat soort zelfs nog meer dan bij profane goddelozen, wier geweten men dikwerf op zijde krijgt. Dus levert elk kind van Adam het bewijs, dat bij hem niet de minste oorzaak is en ook nimmer geweest is of ooit in hem aanwezig zal zijn, waarom de Heere hem wederbaart.

Zo verloren door de bondsbreuk van Adam zag God ons geslacht liggen. Hij had hen allen in die staat kunnen laten liggen en heel dat trouweloos geslacht om zijn zonden kunnen verdoemen; dan had Hij Zich onberispelijk in Zijn rechtvaardigheid verheerlijkt. Doch Zijn vrijmachtig welbehagen wilde uit dat geslacht vrijwillig een bij Hem bepaald getal dier verloren voorwerpen stellen tot vaten der barmhartigheid, om hen toe te bereiden tot het eeuwige leven; en het is dezelfde vrijmacht in God, Die de anderen in die staat liet liggen. Dit is de wil van God, en naar die wil, zegt Jakobus, heeft Hij ons gebaard. Dus geheel zonder oorzaak in hen. Zó staat dus de wedergeboorte in het aller nauwst verband met hun verkiezing tot de zaligheid. God heeft hen liefgehad met een eeuwige liefde en daarom had Hij hen getrokken met goedertierenheid.

En redenen om hen lief te hebben, bestonden er voor de Heere bij hen niet. Daarom heet het: "Ik zal ze vrijwillig liefhebben, spreekt de Heere!" Ach, wel een reden voor een wedergeboren schepsel om voor den vrijmachtigen God in het niet weg te zinken en Hem alleen daarvan de eer te geven. Trouwens, dit erkent hij ook wel op Gods tijd. Wat staat hij dan verbaasd! Neen, dan is het hem enkel wonder, dat God hem met die grote weldaad heeft bevoorrecht en zo vele duizenden voorbij ging, die, naar zijn inzien, het waardiger waren dan hij. En het is de kennis van zijn oorspronkelijken staat, die hem de vraag voor de Heere doet ontglippen: "Heere! waarom ik?" Doch die vraag wordt alleen opgelost door de Johannesspreuk, 1 Joh. 4 : 10: "Niet dat wij God hebben liefgehad, maar Hij heeft ons eerst liefgehad!" En hoezeer wij een remedie tegen de liefde zijn, want wij zijn van top tot teen door de zonde verkankerd, evenwel heeft God de uitverkorenen lief, enkel omdat Hij hen wil liefhebben. Hier is het de liefde van welwillen; om Christus wil is zij in de tijd een liefde van weldoen en in de eeuwigheid een liefde van welbehagen. Zo wordt enigszins verstaan wat mijn tekst zegt: "Naar Zijn wil heeft Hij ons gebaard".

Doch wanneer de Apostel zegt: "Willende heeft Hij ons gebaard", dan zegt dit ook: gebiedend! De Heere heeft hun wederbaring van eeuwigheid niet alleen gewild door Zijn soeverein besluit, maar volvoert haar ook door Zijn dadelijke kracht in de tijd.

Stelt u voor, dat het uur der minne is geslagen, volgens Ezech. 16 : 8, want de Heere heeft ook de tijd der wederbaring bepaald. Dit tijdstip is aanwezig en het bedoelde voorwerp moet opnieuw geboren worden. De Borg heeft voor hetzelfde voldaan en eist het met alle recht op en de Vader wil aan die eis voldoen. Het

bedoelde voorwerp der soevereine liefde moet door God gezocht en gevonden worden, doch.... waar is het? Ja, waar is dat schepsel? Mogelijk in een huis van ontucht, misschien in de gevangenis of als een huichelaar in de kerk of onder de vromen! In elk geval, de Heere vindt hem gelijk allen, volgens Ezech. 16, op de vlakke des velds, vertreden in zijn bloed.

Daar gaat de Heere hen voorbij. Hij ziet hen in die afschuwelijke toestand liggen en gebiedt hun levendmaking. Aan wie gebiedt de Heere zulks? Niet aan de dienaars des Woords! Zij mogen het middel zijn, maar nimmer zijn zij de oorzaak daarvan, doch ook niet aan hen, die daar liggen, ofschoon Hij van hen kan eisen: "maakt u een nieuw hart, besnijdt de voorhuid uws harten!" Hier wordt het hun niet bevolen alsof zij dit doen zouden. Er zou ook wat van terecht komen! Wie de Heere het dan beveelt?

Met diepe eerbied zij het gezegd: aan de derde Persoon, Die het uit Christus zou nemen en hun verkondigen. Dit is, op huishoudelijk gebied, Zijn werk. Evenals in de eerste schepping, toen de Schepper zeide: "Er zij licht", en er werd licht, zo ook hier: "Als Ik u voorbij ging, zo zag Ik u, vertreden zijnde in uw bloed, en Ik zeide tot u in uw bloed: leef! ja, Ik zeide tot u in uw bloed: leef!" (Ezech. 16 : 6). Hier verneemt gij het almachtig woord des bevels, waar de felste tegenstand voor wijken moet, het woord van Hem, Die zegt: "Mijn raad zal bestaan en Ik zal al Mijn welbehagen doen".

Dit deed den harpenaar zingen: "Hij spreekt, en het is er; Hij gebiedt en het staat er" (Psalm 33 : 9).

En hier heeft door dit onweerstaanbaar Godsvermogen het baren plaats; hier worden zij getrokken uit de macht der duisternis en overgezet in het Koninkrijk des Zoons van Gods liefde. Het leven wordt hun daar in beginsel meegedeeld; zij worden naar Zijn wil gebaard! En uit dit beginsel ontstaat de waarachtige bekering tot God, gelijk de onderwijzer het uitdrukt in Zondag 33 van den Heidelb. Catechismus. Neen, bij hen worden borden naar buiten niet slechts verhangen, maar zij worden vernieuwd door de vernieuwing van hun gemoed en zij beproeven welke de goede en welbehaaglijke wil Gods zij. Door dat leven ontstaat de ware liefde en betrekking op God, dewijl zij in de grond der zaak van Adam, hun eerste hoofd, worden gescheiden en in Christus, hun tweede Hoofd, worden overgezet. Men noemt dat wel inenten. Daar wordt hun het geloofsvermogen medegedeeld, waardoor zij door des Geestes invloed bij latere ervaring als gans afgedrevenen van de wet, als regel van het werkverbond, die Persoon niet alleen zuiver krijgen te kennen, maar ook met Hem in onderhandeling komen, zodat zij zich voor tijd en eeuwigheid op Hem verlaten. Dit zijn zaken, die in het Wezen aanwezig zijn, gelijk wij zeiden van de bloemknop; zo deze zich ontsluit, worden de schone kleuren gezien en wordt de aangename geur geroken, maar.... de knop moet zich ontsluiten. In dit opzicht zegt Paulus: "Wij zijn nu nader, dan toen wij eerst geloofd hebben", en daartoe vermaant ons Petrus, wanneer hij zegt: "Wast op in de genade en kennis van onze Heere en Zaligmaker Jezus Christus" (2 Petr. 3 : 18a).

En dat opwassen blijft niet achterwege. Het wordt beloofd in den 92en Psalm, vers 13 en 14. Het grote werk is geschied; de levendmaking heeft plaats gehad; zij zijn kinderen Gods, die onder de belofte Gods begrepen zijn, dat zij van de Heere geleerd zullen worden, waartoe Hij hun Zijn Woord en Geest geven zal. "Mijn Geest, Die op u is, en Mijn woorden, die Ik in uw mond gelegd heb, zullen van u niet wijken", zegt de Heere. En hierdoor worden zij onderwezen en wassen op in de genade en in de kennis onzes Heeren Jezu Christi. Dierbaar is dus die gote weldaad, de vrije gunst Gods jegens Zijn volk, gelijk de Apostel die in onze tekst aangeeft met: "Naar Zijn wil heeft Hij ons gebaard".

Bepaalden wij uwe aandacht eerst bij die grote weldaad, de wedergeboorte, daarna bij de bron, waaruit zij vloeit, namelijk de soevereine en krachtdadige wil Gods, nu moeten wij ons derde punt bezien:

3. Het middel dat de Heere gebruikt tot de wederbaring. De tekst zegt: "Door het Woord der waarheid". Hoezeer de wedergeboorte een krachtdadig werk van de Heere is, zo doet Hij dit niet onmiddellijk. Vraagt gij of Hij dit dan niet onmiddellijk zou kunnen doen, zeker. Dit wordt bewezen uit de kinderen, die door de Heere uitverkoren zijn en even na hun geboorte sterven of eer zij met hun oordeel kunnen onderscheiden. Deze zijn in de borgtocht Christi begrepen, en ten koste daarvan worden zij beslist bij hun sterven hemellingen, doch.... niet zonder wedergeboorte. De Heiland zegt (Joh. 3 : 3b): "Tenzij dat iemand wederom geboren wordt, hij kan het Koninkrijk Gods niet zien", en vers 5 wordt gezegd: "Er niet ingaan". De Heiland zegt hier dat elk mens noodzakelijk een tweede geboorte moet kennen, dus ook de uitverkorenen, die jong sterven. En de grondslag van deze noodzakelijkheid drukt David uit Psalm 51 : 7: "In ongerechtigheid geboren en in zonde ontvangen". De schuld, die wij erfschuld noemen, wordt weggenomen door de heilige ontvangenis en geboorte van de Heiland, volgens het antwoord op vers 36

van den Heidelberger, terwijl de erfsmet door Christus Geest wordt weggenomen, omdat Hij de door Christus verlost en heiligt, waarvan de wedergeboorte of vernieuwing het beginsel is. Alzo zijn deze wedergeborenen eer zij sterven en zullen het Koninkrijk Gods kunnen ingaan, terwijl dat grote werk aan hen onmiddellijk moet zijn geschied.

Doch de Apostel spreekt tot volwassenen, met insluiting van zichzelf: "Hij heeft ons gebaard door het woord der waarheid". De Heere wil Zich van dat middel bedienen, gelijk bij de opwekking van Lazarus. Jezus riep met een grote stem: "Lazarus, kom uit!" Zo ook bij de opwekking van de zoon der weduwe te Nain: "Jongeling! Ik zeg u, sta op !" Dit roepen wilde de Heiland bij de daad voegen of er aan vooraf laten gaan. Zo ook in de geestelijke ,opstanding of levendmaking der zielen, waartoe Hij gebruikt het woord der waarheid.

Door het woord der waarheid verstaan wij het Evangelie, dus geheten omdat de Heere Jezus, Die de Weg, de Waarheid en het Leven is, de hoofdinhoud ervan uitmaakt. Hij is de Waarheid in Zijn Wezen, de Waarheid, der schaduwen, de waarheid der beloften, enz. Daarom wordt het vervullend Evangelie het woord der waarheid genaamd. Het behaagt de Heere dit woord tot wederbaring te gebruiken. Petrus zegt dat dit het zaad der wedergeboorte is (1 Petr. 1 : 23) : "Gij, die wedergeboren zijt niet uit vergankelijk, maar uit onvergankelijk zaad, door het levend en eeuwig blijvend Woord Gods". En zonder dit Woord wederbaart de Heilige Geest de zondaar niet! Een der oude Gereformeerde predikanten zegt daar om in een zijner werken: "Wanneer een uitverkorene moet werden toegebracht, zal de Heere zorgen dat hij tot de waarheid komt of dat de waarheid tot hem komt, al zat hij ook aan het einde der aarde". De Heere wederbaart de zondaar niet alleen naar en overeenkomstig Zijn Woord, maar ook door Zijn Woord.

Mogelijk lokt dit gezegde bij u de vraag uit, of er dan niemand wordt staande gehouden dan juist door het woord der waarheid? De ervaring leert toch zo vaak, dat mensen, die geheel van de waarheid ontbloeit, vervreemd, ja geheel onkundig zijn, staande gehouden worden door een plotseling sterfgeval, of een ernstige krankheid, of door dergelijke omstandigheden; dit gaat toch buiten het woord der waarheid om? Dit is ook zo, doch laat mij daarop antwoorden, dat staande houden nog geen wederbaren is. Iemand kan zeer krachtige roepstemmen in zijn geweten door de wet vernemen, zodat hij wel een wijle tijds in zijn loop gestuit en tot stilstaan gebracht wordt, doch zo het Woord der Waarheid voor hem vreemd blijft, breekt hij het stilstaan af en volgt zijn oude pad weer; een bewijs dat hem geen leven is meegedeeld. Mij is van een vrouw medegedeeld, die in haar jeugd in een groot bordeel was en die, terwijl zij zeer uitgelaten danste voor de viool, met kracht in haar geweten werd aangegrepen, waarop zij onmiddellijk het bordeel ontvluchtte en radeloos de straat opging. Zij kwam onder leiding der voorzienigheid Gods in goede handen; de overtuiging bleef haar bij, God achtervolgde haar steeds met Zijn heilige wet en zij kwam met de waarheid in aanraking, waardoor zij de Heiland leerde kennen. En men verzekerde mij, dat zij een uitstekend godzalige en begaafde Christin geworden is. Men weet, dat bij een storm alle biezen van het rietgewas zeer buigen, doch als de storm voorbij is, rijst dat rietgewas weer overeind en staat weer normaal met de top omhoog, als ware er geen storm geweest; doch een wedergeborene mens wordt door de Heere bij een gekrookt riet vergeleken. Zulk een riet is niet gebogen, maar geknakt! Het kan niet meer overeind rijzen; het is gebroken! Alzo is ook het onderscheid groot tussen de algemeen overtuiging door de wet in het geweten en de zaligmakende bearbeiding des Geestes door het Evangelie. De eerste veroorzaakt angst door het veroordelend vonnis, dat de wet uitspreekt, enz., doch de laatste verwekt een Evangelische boetvaardigheid en een roepen om genade door de Middelaar, in Wie het bij God mogelijk is een zondaar vrij te maken van schuld en smet.

Daar nu de wedergeboorte een levendmakende daad Gods is en er buiten Christus geen geestelijk leven bij de zondaar aanwezig is (want die de Zoon heeft, die heeft het leven, en die de Zoon niet heeft, heeft het leven niet, moet beslist volgen, dat het wezen des geloofs zich in beginsel bij de wedergeborene openbaart. Wij zeiden, dat met de wedergeboorte het geloofsvermogen wordt medegedeeld aan die bewelddadigen. Zal nu de Heere het geloofsvermogen meedelen en het voorwerp des geloofs, de Heere Jezus, voor deze verborgen houden? Of is er ook een onmiddellijke openbaring van de Christus, zonder het Woord der Waarheid? Daar dit niet het geval is, zo is het Woord der Waarheid het middel der wedergeboorte.

Dit Woord der Waarheid moet op bevel van de Heiland worden gepredikt. Daartoe heeft Hij gegeven sommigen tot Apostelen en sommigen tot Evangelisten en sommigen tot herders en leraars. En die

gezanten Gods zijn, uit liefde tot hun Zender, daarin met lust en ijver werkzaam; al biddende, dreigende, smekende en lokkende zijn zij in arbeid om te baren, totdat Christus een gestalte krijgt in de harten der hoorders. Daar is het de ware dienaar om te doen en deze dienst wil de Heere tot wederbaring Zijner uitverkorenen gebruiken. Daartoe zendt Hij hen met het Woord der Waarheid tot een vlek, dorp of stad en moedigt hen aan, gelijk Hij Paulus deed te Corinthe (Hand. 18 : 10), wanneer Hij tot hem zeide: "zijt niet bevreesd, maar spreek en zwijg niet, want Ik heb veel volks (uitverkorenen) in deze stad".

Doch dit Woord der Waarheid behoeft tot wederbaring van een zondaar niet uitsluitend gepredikt te worden door dienaren van het Evangelie, hoewel dit doorgaans het middel is, maar de Heere wil Zich ook weleens bedienen van een kind Gods, dat een vermanend, bestraffend, waarschuwend of uitlokkend woord tot ere Gods en uit liefde tot het behoud van zijn medemens tot hem richt. Dat staat dan gelijk met het werk van de man, die de boog spande in zijn eenvoudigheid en de koning met de pijl trof tussen de gesp en het pantsier, zodat hij dodelijk gewond werd. Dit is de vromen beloofd; de ware kinderen Gods zijn als schapen, die uit de wasstede opkomen, al tezamen zullen zij tweelingen voortbrengen en niet één onder hen zal jongeloos zijn. Met het oog daarop willen zij dan ook hun gaven ten nutte en ter zaligheid der andere lidmaten gewillig en met vreugde aanleggen.

Doch ook nog niet eens in die vorm behoeft het Woord der Waarheid tot wederbaring van een zondaar tot hem te komen. Ondersteld, dat het voorwerp, dat bekeerd moet worden, zich bevindt op een plaats waar dat Woord hem niet bereiken kan, bijvoorbeeld als hij gevangen zit in een land, waar dat Woord niet is en dus noch dienaars, noch vromen zijn. Hoe bereikt hem nu het middel te zijner wederbaring? Hij is een persoon, die vroeger de waarheid had gehoord, ofschoon hij haar door ongeloof verworpen heeft of door onverschilligheid geen overdenking waard geacht heeft, maar daar in die cel, daar in de vreemde komt hij in de engte; God bindt hem Zijn hooggaande schulden op het hart en hij komt in bange nood; hij wordt een radeloze. Dan kan het gebeuren, dat de Heilige Geest, de waarheid, vroeger gehoord, hem thans indachtig maakt; dat de gekruiste Christus, die hem tevoren door Gods dienaren zo heerlijk was voorgesteld, daaraan zo herinnert, alsof hij nog in de kerk zat en die leerrede nog hoorde. Ook dan kan de Heilige Geest dit middel gebruiken, gelijk bij Manasse in Babel, die, wanneer de Heere dat monster van goddeloosheid benauwde, het aangezicht des Heeren zijns Gods ernstig bad en zich voor Hem zeer vernederde. Hij bad Hem en de Heere liet zich van hem verbidden; Hij hoorde zijn smekingen. Manasse werd bekeerd; hij werd wedergeboren.

Nog eens. Onder een andere vorm kan het woord der waarheid tot wederbaring de zondaar bereiken, bijv. ook bij geschrift. De rijke man in de hel wordt er door Abraham op gewezen: "Zij hebben Mozes en de Profeten", waarom door de Heiland ook zo ernstig vermaand wordt in Joh. 5 : 39: "Onderzoekt de Schriften; die zijn het, die van Mij getuigen". Ook dat middel, zo het biddend en heilbegerig onderzocht wordt, wil de Heere tot wederbaring gebruiken. Wij zien dit duidelijk in de geschiedenis van de kamerling. Hij, een zoon uit Cham, een Moor, vermoedelijk een Jodengenoot, kwam reizende van Jeruzalem naar Gaza; en Filippus wordt door de Heere tot hem gezonden. Filippus komt tot de wagen, waarop de kamerling zat met de geopende rol van Jesaja op de knieën. Hij las wat wij vinden in het 53e hoofdstuk, dus de voorspelling van het borgtochtelijk lijden en sterven van de Heere Jezus. En dit was het middel tot 's mans wederbaring.

Doch dit Woord der Waarheid, hoe volmaakt ook in zichzelf, is slechts middel; oorzaak kan het nimmer gezegd worden te zijn. Dit blijkt hieruit, dat er miljoenen onder datzelfde middel leven, het naarstig gebruiken en toch verloren gaan. Zij werden niet wedergeboren. Van Pelagiaanse zijde wordt soms op vijandige wijze het eenvoudig volk des Heeren aangevallen; want deze lieden willen altijd dat het Woord der Waarheid de oorzaak der wedergeboorte is. Men vraagt dan dat eenvoudig volk: "is dan het Woord der Waarheid dood?" Dat vragen geschiedt met verfronst voorhoofd en bevende stem, uit vijandschap tegen het krachtadig werk der Goddelijke genade, die zich in het wederbaren van de zondaar openbaart. Wordt nu deze vraag door die lieden gedaan, laat dat volk hun dan antwoorden en zeggen: "Neen, het Woord der Waarheid is niet dood, maar het is levend en krachtig en scherpsnijdender dan enig tweesnijdend zwaard". Dus dat Woord is niet dood, maar het voorwerp tot wie het Woord komt, is dood. En zal er ooit een dood zondaar levend gemaakt worden, dan zal de arm, dat is de macht des Heeren, aan hem openbaar moeten worden. Paulus zegt: "Die in ons werkt met kracht, naar de werking Zijner macht, in ons die geloven", en aldus is deze kracht Gods de werkende oorzaak en het Woord der Waarheid de middellijke. Och, het zou te

vergeefs zijn of Paulus al predikte en Apollos nat maakte, zo de Heere geen wasdom gaf. Daarom is het laatste woord van Markus voor de Godsgezanten zo troostrijk (Mark. 16 : 20) : "En de Apostelen uitgegaan, zijnde, predikten overal, en de Heere wrocht mede en bevestigde het woord door tekenen, die er op volgden".

Dat de Heere mede werkt, is noodzaak en daardoor komt de wedergeboorte tot stand.

4. Ons laatste punt, waarbij ik u hoop te bepalen, is het oogmerk, dat God met de wedergeboorte beoogt. Dat de Heere met dat heerlijk werk wat beoogt, is zeker. Hij werkt nimmer zonder oogmerk. Doch welk oogmerk is dat? Zou men denken dat de wedergeboorte geschiedt om de uitvetkorenen in de hemel te brengen? Zij gaan beslist naar de hemel, doch dit is niet het eerste oogmerk, dat de Heere bedoelt; dit is meer een, onafscheidelijk gevolg van het oogmerk, dat de Heere beoogt. Wat dan het oogmerk van God is? Wel, hetzelfde dat de Heere met al Zijn werken beoogt en ook zeker bereiken zal, want God mist nooit Zijn doel. En welk doel dit is, zegt ons Salomo in zijn Spreukenboek: "De Heere heeft alles gewrocht om zijn Zelfs wil, ook de goddelozen tot de dag des kwaads". Om zijns Zelfs-wil wil zeggen tot Zijn eer en heerlijkheid. De Heere bedoelt in al Zijn werken Zichzelf! Wanneer wij met onze werken onszelf bedoelen, is dit een afschuwelijke zonde, eenvoudig omdat wij in alles van God afhangen, doch dat de Heere Zichzelf in al Zijn werk bedoelt, is omdat Hij de onafhankelijke God is.

Dit is een eigenschap van Zijn Wezen. Hij getuigt van Zichzelf: "Ik ben God en niemand meer".

Is dit dan het grote oogmerk Gods in al Zijn werken, dan ook niet minder in het werk der genade. Mijn tekst zegt het: "Naar Zijn wil heeft Hij ons gebaard, door het Woord der waarheid, opdat wij zouden zijn als eerstelingen Zijner schepselen".

Ziedaar het oogmerk van de groten Werkmeester der wedergeboorte, Die dit werk verricht heeft om hen daardoor te doen zijn als eerstelingen van Zijn schepselen!

De woorden zelf geven ons al aanstonds de indruk van het schone en verhevene, waartoe de uitverkorenen door de wedergeboorte worden verwaardigd: zij zouden zijn als eerstelingen.

Het verwondert mij niet, of Jakobus wil ons met dit woord bepalen bij de eerste vruchten van het veld der Israëlieten, bij de eerstgeborenen van het mannelijk geslacht der dieren, waarvan de reine ten offer geschikt werden en de onreine zouden gelost worden, en ook bij hun eerstgeborenen zonen, die allen heilig of afgezonderd voor de dienst des Heeren verklaard werden, tenzij zij gelost werden. Zegt nu de Apostel "opdat wij zouden zijn als eerstelingen", dan drukt dit de algehele afzondering der wedergeborenen uit tot de dienst van God. Ja, de ganse Kerk, zoals zij zich voordoet door haar belijdenis, is door haar doop een afgezonderde, geheiligde gemeente. Zij is geroepen om heilig voor Gods aangezicht te wandelen, en elk lid der gemeente zal het weten, zo het in de zonden blijft voortleven en daarin sterft; want die niet gelooft zal hebben, zal verdoemd worden. Doch daartoe worden zij wedergeboren en de nature Gods deelachtig, opdat zij als eerstelingen zouden zijn en dus werkelijk geheiligd door ware vernieuwing des harten. Het woord "eerstelingen" zegt dus: zich geheel aan de Heere te geven, om Hem met hart en wil te dienen, evenals de eerstelingen der vruchten, enz. geheel voor de Heere afgezonderd moesten worden, waartoe vermaand wordt in Hebreeën 12: 28: "Daarom, alzo wij een onbewegelijk Koninkrijk ontvangen, laat ons de genade vasthouden, door welke wij welbehaaglijk Gode mogen dienen met eerbied en godvruchtigheid".

Aangezien deze brief gericht was aan de Joden uit de twaalf stammen, die in de verstrooiing waren en met de schrijver naar de wil Gods wedergeboren waren (dus gelovigen uit de Joden), zo heeft de Apostel met het woord "eerstelingen" ten doel hun in herinnering te brengen, dat zij de eerste leden der Christelijke Kerk zijn, die, wat haar grondlegging betrof, dagtekent vanaf die grote Pinksterdag, vijftig dagen na de opstanding van de Heiland, toen de Heilige Geest zo mild werd uitgestort, dat er op die dag drie duizend werden toegebracht, terwijl wij in Hand. 4 : 4 nog van vijf duizend lezen. Dit was de moederkerk; haar leden waren de eerstelingen, een kleine hoeveelheid van de grote oogst, die te wachten stond zo uit Joden als Heidenen. Ook dit kent Jakobus aan hen, die naar de wil Gods gebaard waren, toe; zij waren de eerstelingen der schepselen.

Doch dit woord voert ons nog iets verder; het onderstelt een rangorde onder de schepselen, waaronder zij de eerste, de voornaamste waren. En zulks kan van wedergeborenen gezegd worden. Salomo zegt: "De rechtvaardige is voortreffelijker dan zijn naasten", wat natuurlijk bedoelt de naasten, die de geboorte uit de hoge niet kennen, m.a.w. de onbekeerde naasten. En mij dunkt dat zijn voortreffelijkheid al dadelijk in het oog springt, wanneer wij eerst letten op het beginsel, waaruit zijne heiligmaking vloeit. En hoe dierbaar,

hoe Gode behagelijk is dit! De wedergeborenen zijn werkzaam uit het vernieuwde beginsel des harten, zij zijn herschapen; het beeld Gods is in hen hersteld en daardoor zijn zij liefhebbers des Heeren en van hun naasten. O, dat dierbaar volk heeft zulke tere genegenheden jegens de Heere; Hij, Zijn dienst en Zijn waarheid liggen zeer zwaar op hun hart. Zij zijn door deze hartelijke liefde tot de Heere zeer begerig om Hem in alles welbehagelijk te zijn. Hun bede is daarom die van David in Psalm 19 : 15: "Laat de redenen mijns monds en de overdenking mijns harten welbehagelijk zijn voor Uw aangezicht, o Heere! mijn Rotssteen en mijn Verlosser!"

Zij zijn in beginsel werkzaam uit het geloof met een zuivere kennis van de Heere Jezus, vertrouwend, leunende en steunende op Hem als Middelaar voor hen bij de Vader, van Wie zij alle goeds verwachten. En zo zijn zij door de Heiligen Geest in ware afhankelijkheid van en gemeenschap met de Heiland werkzaam in de oefeningen van heiligmaking, en dragen, als ranken in die wijnstok, veel vrucht. Wat dunkt u: zijn zij niet voortreffelijker dan hun naasten? Daarom kunnen zij de eersten in rang onder de schepselen geheten worden.

Bezien wij hen ten tweede in de werkzaamheden zelf. Wat straalt de vreze Gods u in alles tegen; welk een glans van godsvrucht bemerkt ge soms bij dat volk! Ach, wanneer wij, die vaak zo dor verkeeren, dat volk zo zien en horen, hoe zwart zien wij er dan uit, hoe bedekt dan schaamte ons aangezicht. Wanneer ik van dat volk zo spreek, dan overdrijf ik niet; de Heiland roemde Zijn werk in Zijn volk (Hoogl. 8 : 5): "Wie is zij, die daar opklimt uit de woestijn en liefelijk leunt op haar Liefste?" En door deze geloofsdaad volgde een tedere, godzalige wandel. Zie Hooglied 7 : 1. Daar zegt de Heiland: "Hoe schoon zijn uw gangen in de schoenen, gij prinsendochter!" Is het wonder, dat de weduwe te Sarfat, in wier huis de profeet Elia zich bevond en die dit helder in dat teer kind van God bespeurde, uitriep bij de dood van haar kind: "Wat heb ik met u te doen, gij man Gods? Zijt gij bij mij ingekomen, om mijn ongerechtigheid in gedachtenis te brengen en om mijn zoon te doden?" Zij meende dat, nu die teer godzalige man in haar omgeving was, de Heere het oneindig verschil tussen haar en de profeet opmerkte, waardoor de Heere op haar zo vertoornd zou zijn geworden, dat Hij daarom haar zoon van haar had weggenomen. Derhalve deed de godzaligheid van de profeet haar een ongunstig vonnis over zichzelf vellen. Nu, de sluitrede, die zij opmaakte, namelijk het verschil tussen Elia en haar in de openbaring der godzaligheid, was zeer juist. Het verschil zal groot zijn geweest. En dit zag de vrouw.

Wanneer een wedergeboren mens verkeerde zoals hij verkeren moest, of werkzaam was, zoals hij behoorde werkzaam te zijn in zijn omgeving, dan voorzeker zou ons de glans, die als een waas op hem ligt, enige passen achterwaarts doen treden. Ik herinner mij wat de zalige Ledeboer, destijds Gereformeerd Dienaar des Woords te Benthuizen, zei: "Uw huisdieren moeten de gewaarwording ervaren, dat wij tot God bekeerd zijn". Deze trouwe leraar had daarbij zeker de spreuk van Salomo op het oog, als hij zeide: "De rechtvaardige kent het leven zijner beesten". En zo is het met Gods volk. Hij is dus voortreffelijker dan zijn naaste en de eerste in rangorde onder de schepselen.

Doch bezien wij in de derde plaats, wat zij in hun werkzaamheden beogen. Het is vanzelf, dat elk, die werkzaam is, iets op het oog heeft. Iedereen heeft een doel met zijn arbeid, ook op geestelijk gebied. De een bedoelt met zijn godsdienst dit en een andere weer wat anders, doch zo de mens geen tweede geboorte kent, bedoelt hij altijd zichzelf; en dit maakt het beste werk ondeugdzaam en de deugden tot blinkende zonden voor God. Alleen de wedergeboorte doet ons van doel en inzicht veranderen en leert ons werkzaam zijn met verloochening van onszelf tot verheerlijking Gods. Zij leert Gods eer bedoelen met onze werkzaamheden. Dit kunt ge in alle godvruchtigen bemerken. Hoort hen bidden, spreken, en gij verneemt dat lage, dat ootmoedige, dat afhankelijke. En daarin ligt een dialect, dat een hypocriet niet kan nabootsen en tracht hij het te doen, hetwelk soms wel gebeurt, dan wordt dit door de oprechten al ras opgemerkt; het is het Schibboleth, dat hij niet kan nazeggen. Ik weet wel, dat er in het kamp der historisch gelovigen vaak over gesproken wordt (want ook zij merken dit zeer goed) en dan wordt het er onder hen voor gehouden, dat dit volk zekere geijkte termen heeft, die zij elkander aanleren. Doch geloof dit niet! Wel erken ik, dat er oms een nare vroomheid onder hen aanwezig kan zijn, die Gods Woord niet leert, een maaksel van eigen handen waar sommigen nog al gewicht aan hechten en dat door hen zelf voor vermeerdering van licht en werkzaamheden beschouwd wordt; doch dat niet door de drijving des Heilige Geestes naar Gods Woord ontstond, maar uit het nog overgebleven beginsel of een niet gestorven zijn

door de wet aan de wet. Doch dit bedoelen wij niet. Wat wij bedoelen met hetgeen wat in hun bidden, spreken, enz. valt op te merken en door anderen niet nagebootst kan worden, zijn: de werkingen des Heilige Geestes, die hen door Zijn verlichting totaal ontbloot van alle eigengerechtigheid en waarde voor God, zodat zij niets overhouden dan hun Heiland, in Wie zij alles weervinden wat hun ziel kan zalig maken. En in Hem bewonderen zij al de deugden Gods, verheerlijken zij het Wezen Gods. En dat is juist hun zaligheid. Dat Gode eer gevend gemoed is de voorproef van het zalige hemelleven. Daar is God het al en zijn zij niets! Dat is wat meer, dan zulks in belijdenis te hebben! Het is de taal des harten; want dan zijn zij geheel waar voor de Heere. Dus, wat zij dan in hun bidden uitspreken of met hun spreken aangeven, zijn geen geijkte termen, die zij van elkander overnemen, maar het is de richting der ziel, die door Woord en Geest verlicht en geleid wordt.

En dit is het oogmerk Gods met de wedergeboorte. Hij beoogt hier, gelijk in al Zijn werken, de eer Zijns Naams. En daarom maakt Hij de wedergeborenen schepselen van de eersten rang door de tweede geboorte; zij zijn voortreffelijker dan hun naasten! De Heere wijst ons op hen en zegt: "Ziét, dat volk heb Ik Mij geformeerd; zij zullen Mijn lof vertellen!" Petrus noemt hen gezamenlijk: "een uitverkoren geslacht, een Koninklijk priesterdom, een heilig volk, een verkregen volk, opdat zij zouden verkondigen de deugden Desgenen, Die hen uit de duisternis geroepen heeft tot Zijn wonderbaar licht" (1 Petr. 2 : 9).

Ik vraag nog eens: zijn zij geen schepselen van de eerste rang? Waar is de monarch die tegenover hen niet in de schaduw geplaatst wordt? Neemt de machtigste soeverein, die ooit ter wereld was, wiens gebied zo uitgebreid is, dat er de zon niet ondergaat, en vergelijkt hem met al zijn pracht en heerlijkheid met een wedergeboren mens, wat is da de eerste arm vergeleken bij de laatste. Hij is met al zijn glans niets meer dan een versierd kind van de duivel, een os, die vet gemaakt wordt voor de dag der slachting, een beklagenswaardig wezen, dat onder al de hofweelde dikwijls in elkander krimpt bij de gedachte aan dood en oordeel, en zulks zonder toevlucht!

Daartegenover staat een wedergeborene: zijn deel is vaak sober; zijn kleet is vaak schamel; zijn aanzien is veelal gering; zijn zorgen zijn veel; zijn rampen onderscheiden. En toch hoe vergenoegd, hoe eenswillens in Gods weg is hij. Dit is niet omdat hij er toch niet aan veranderen kan en hij zich nu maar in die toestand wil schikken. Neen, maar hij is stil, omdat God hem dit beschikt heeft. Hij wil niet anders dan God wil! Ezau zeide tot Jakob: "Ik heb veel, mijn broeder!" Doch Jakob zeide: "Ik heb alles !" En zeker, Jakob had God voor zijn hart, die Ezau miste! Daarom zegt de dichter (Psalm 33 : 12) : "Welgelukzalig is het volk diens God de Heere is; het volk, dat Hij Zich ten erve verkoren heeft". Aldus zijn zij reeds hier op aarde de eerstelingen der schepselen.

Reeds hier op aarde, doch ook in de hemel! Dat is de verzamelplaats der wedergeborenen. Zij zullen het Koninkrijk der heerlijkheid ingaan; zij worden bekwaam gemaakt om deel te hebben in de erve der heiligen in het licht (Koll. 1 : 12). Daar komende zullen zij de troon Gods omringd zien met volmaakte schepselen, hemelbewoners van haar wording af, die zijn staande gebleven, naardien zij hun beginsel hebben bewaard. Van die schepselen getuigt de Heiland, dat zij altijd zien het aangezicht des Vaders. Wel voortreffelijke schepselen! Men zou zeggen: zie, nu zijn zij schepselen van de eerste rang, gelijk de wedergeborenen weleer op aarde waren; doch denkt eens door en let even op hun wezen en werk.

Wat hun wezen betreft, ja zijn zij voortreffelijk! Zij kennen voor zich geen zonden; zij zijn eindige schepselen, doch volkomen heilig; en de wedergeborenen daarentegen hebben hun oorspronkelijke gelukstaat in het paradijs verwisseld met de staat der ellende. Doch nu zijn zij in het rijk des lichts. Hoe komen zij daar? Ja, uit genade! Zeer juist, maar heeft de Rechter dan afstand gedaan van Zijn recht? o neen, dit is onmogelijk; doch Hij Die aan Gods rechterhand zit, de eeuwige Zoon des Vaders, gaf Zich voor hen in de Vrederaad tot Borg en Hij zou aan dat recht in alle delen voldoen. Daartoe zou Hij mens worden en God blijven. Dit is geschied; Hij verscheen in de natuur dier wedergeborenen en werd hun oudste Broeder, want Hij is de broederen in alles gelijk geworden, de zonde uitgenomen. Derhalve is Hij vlees van hun vlees en been van hun been en daarmee is Hij verheerlijkt in de hemel tot in eeuwigheid.

Hier is een verwantschap tussen Hem en de wedergeborenen, een verwantschap, waarvan bij de heilige engelen geen spraak kan zijn. En zo is dan de oorzaak van hun bestaan in de hemel niet anders dan dat God geopenbaard is in het vlees met al de bekende gevolgen. Wat dunkt u nu van hun bestaan in de hemel tegenover de engelen? Neen, de engelen hebben zich die plaats niet onwaardig gemaakt, doch de wedergeborenen wel; maar door die nooit uit te denken weg, dat Gods Zoon Zich met hen zou

vermaagschappen, is hun die plaats bereid. Hier treden zij in de eerste rang en zijn ook hier de eerstelingen Zijner schepselen.

De oorzaak van hun bestaan aldaar beantwoordt ook de vraag: "In welke verhouding staan de wedergeborenen tot God en in welke de engelen?" En dan is het antwoord, dat de engelen door hun Schepper zeer worden bemind als Zijn schepselen, vooral ook wegens de klaarheid, die de grote Schepper in hen gesteld heeft. Doch de wedergeborenen bemint de Heere als verloofde van Zijn Zoon, als de bruid van de Vorst der vorsten, wier huwelijk met Hem weldra bij Zijn wederkomst ten oordeel op een doorluchtige wijze zal voltrokken worden, als de Kerk niet meer de bruid, maar de vrouw de Lams genaamd wordt, aldus behorende tot de familie Gods in die zin. Welk een verschil dus in de verhouding, waarin de engelen tot de Heere staan en Gods volk! Dit verheft de Kerk tot de eerste rang onder de schepselen in de hemel; zij zijn dus ook daarin de eerstelingen Zijner schepselen.

Let eindelijk nog even op beider werk. Ook hier vertoont zich het grote verschil. Wat het werk der hemellingen in de hemel zal zijn? Wel, zij zullen God groot maken, Jehovah op volmaakte wijze verheerlijken; dat is: zij zullen Zijn deugden roemen en prijzen. Dit zullen zij tezamen doen, zowel de engelen als de wedergeborenen! Daarin zijn zij gelijk, doch het verschil tussen hen zal bestaan in het onderwerp van dat zij roemen en prijzen.

Wij weten dat in de werken Gods Zijn volmaaktheden klaarlijk schijnen, volgens het antwoord op vraag 122 van onze Heidelberger. Om nu die volmaaktheden te roemen en te prijzen, wordt allereerst een zuivere kennis van het Wezen Gods vereist, en daardoor wordt het middagklare schijnsel dier deugden Gods door ons waargenomen en in waarheid geroemd en geprezen. Daar het dus zeker is, dat de hemellingen, voor zover zij als eindige schepselen daarvoor vatbaar zijn, op volmaakte wijze de Heere kennen, zo zien zij ook op volmaakte wijze de stralende glans in Zijn werken van de luister Zijner Majesteit, zodat de hemel weergalmt van het gejubel dier roemende en prijzende menigte van engelen en verlorene zondaren.

Dat daarin het hemelleven dier beide soorten van schepselen bestaat (in het kennen en verheerlijken van God), is wel zeker. En toch staan beiden niet in gelijk verband tot al de werken Gods. Met het werk der verlossing staan geen engelen, maar wel de wedergeborenen in verband! Engelen verheerlijken de Heere wegens de daarin doorstralende deugden Gods, gelijk zij deden in de velden van Efratha met hun zang: "Ere zij God in de hoge", doch het was een werk, waarbij uitsluitend de mens betrokken was! Der engelen zaligheid bestaat op dat gebied hierin, dat zij verwaardigd worden God in de oneindige rijkdom Zijner wijsheid, het onuitsprekelijke Zijner liefde en het onuitputtelijke Zijner barmhartigheid en genade te bewonderen, te roemen en te prijzen, welke deugden zich voor hen zo kennelijk op het terrein der verlossing vertonen.

Doch dit gaat met de wedergeborenen in de hemel nog wat verder. Ook zij zien deze volmaaktheden Gods schitteren, echter direct in verband met hun personen. Zij zijn de voorwerpen dier gadeloze wijsheid Gods in het daar stellen van zulk een wondervolle weg, waarin Hij hen verlossen kon. Reeds Paulus riep er over uit: "O, diepte des rijkdoms, beide der wijsheid en der kennis Gods". Zij zijn de voorwerpen dier onbegrijpelijke liefde Gods. De Heiland zegt: "Alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft". Dat "alzo", lief" drukt in de mond van deze grote Godsgezant wat uit. Paulus zegt: "God bevestigt Zijn liefde jegens ons, dat Christus voor ons gestorven is, toen wij nog zondaars waren", doch ook, dat zij de voorwerpen zijn dier onuitsprekelijke barmhartigheid en genade. En juist omdat zij er mede in direct verband staan, veroorzaakt die kennis, dat zij wat verder gaan dan de engelen.

Wij weten dat er in de hemel geen schaamte, noch leed, noch droefheid zijn zal, maar enkel vreugde en blijdschap. Zo zal de kennis dier deugden Gods, doorstralende op het gebied der verlossing, hen enkel in hemelse verrukking brengen, in zalige verwondering voeren, zodat zij zich aangenaam in Goddrieëinig zullen verliezen. Daarom zullen zij een ander lied aanheffen dan de zalige troongeesten. Het is het lied des Lams. "En zij zongen een nieuw lied, zeggende: „Gij zijt waardig het boek te nemen en zijn zegelen te openen, want Gij zijt geslacht en hebt ons Gode gekocht met Uw bloed, uit alle geslacht en taal en volk en natie, en hebt ons onze God gemaakt tot koningen en priesters".

Dit lied past op geen engelen, maar op verlorene zondaren. En hier treden zij dan ook op als eersten in rang boven deze heilige wezens. Alzo heeft dan God Zijn oogmerk bereikt, waartoe Hij hen naar Zijn wil wederbaarde door het Woord der waarheid, want daardoor werden zij als eerstelingen Zijner schepselen.

Eer wij nu tot de toepassing overgaan, zingen wij Ps. 97 : 7.

TOEPASSING

Ziedaar, geliefden! een korte opening van onze tekstwoorden. Gij kunt uit de inhoud gewaar worden, waar het voor ons, hoofd voor hoofd, op zal aankomen. Het is de wedergeboorte! De Heiland legt op dat leerstuk alle gewicht en sluit het Koninkrijk der hemelen voor allen, die haar missen.

Hoe volstrekt noodzakelijk is zij dus voor ons !

Hoe treurig ziet het er in onze dagen met het zich noemend Christendom uit ten opzichte van de leer dier wedergeboorte. En hier spreek ik niet van zulke die met kerk, bijbel en godsdienst hebben gebroken en met alles de spot drijven, maar van hen, die de kerken bezoeken, Gods Woord lezen, godsdienstig willen zijn en zich op die gronden inbeelden, dat de hemel hun niet kan noch zal ontgaan. Wanneer men tot dezen spreekt van wedergeboorte en haar noodzakelijkheid voor ieder mens, dan staren zij u aan, als zagen zij water branden. Wat, de wedergeboorte voor elk mens noodzakelijk? Dit is zij voor dieven, moordenaars en dergelijk uitvaagsel der maatschappij, maar voor een Christen, die zijn Christendom door zijn wandel toont, is zij niet noodzakelijk, zo zeggen zij.

Anderen geloven de noodzakelijkheid der wedergeboorte voor ieder mens; doch zij menen haar reeds te bezitten, dewijl zij in hun leven een grote verandering hebben ondergaan op zedelijk gebied. Zij zien niet, dat heel die verandering een wettische omkering is aan de buitenzijde, zonder hart veranderende genade. Doch een menigte is er, die zeggen dat zij wedergeboren zijn door de waterdoop, een groot bedrog des duivels, die daardoor ook heel wat Protestanten de zinnen verblindt om deze fatale leugen der roomse kerk te geloven. Ziet Mark. 16 : 16: "Wie geloofd zal hebben en gedoopt zal zijn, zal zalig worden, maar die niet geloofd zal hebben (al ware hij ook gedoopt) zal verdoemd warden". Wij moeten geloven, om zalig te kunnen worden, maar gedoopt worden, omdat God het beveelt. Evenwel menen deze lieden, dat de waterdoop het bad der wedergeboorte is.

Weer een ander zegt: de waterdoop wederbaart de mens niet, maar geschiedt hij op wettige wijze, dan deelt de Heilige Geest onder het dopen het geloofvermogen aan het voorwerp, dat gedoopt wordt, mede; dus niet de waterdoop wederbaart, maar de Heere bij de doop, zodat de betekende zaak geschiedt tegelijk met het toedienen van het teken. De uitkomst weerspreekt het; want dan waren alle gedoopten wedergeboren, vernieuwde mensen! En het tegendeel wordt bij duizenden openbaar. Goed, zegt men, doch wij moeten hen evenwel er voor houden en dit bij hen onderstellen, want het kan jaren duren eer de wedergeboorte bij hen tot openbaring komt. Deze strik des satans is nog gevaarlijker dan wat Rome leert, want dat water de mens zou vernieuwen, is nog al wat plomp om te geldoven, maar dit laatste heeft wat meer schijn! Doch ook dit gepraat is een filosofische redenering, die alle grond in de Heilige Schrift en in onze belijdenis mist. Evenwel worden in onze dagen heel wat zielen in die strik gevangen; men zit gerust op die onderstelde wedergeboorte, terwijl de een na den ander met die onderstelling de grote eeuwigheid ingaat.

Doch hoe treurig een en ander ook zijn moge, het komt er voor ons, personeel, maar op aan, of wij wedergeboren zijn.

En wat zoudt gij in dit opzicht van uzelf zeggen? Menigeen vraagt, waaruit men weten kan of men het is of niet. En dit te beantwoorden is niet moeilijk, daar zij een algehele vernieuwing van de mens is en een krachtdadig werk der Goddelijke genade, dat terstond bij hem openbaar wordt. Zij vertoont zich in haar vrucht of uitwerking.

Elk wedergeboren mens ziet kennelijk zijn droevige staat, namelijk dat hij van nature God, het hoogste goed, mist en zo ook Zijn gemeenschap. Dit drukt hem loodzwaar op de ziel en doet hem met David zuchten (Psalm 42 : 2, 3): "Gelijk een hert schreeuwt naar de waterstromen, also schreeuwt mijn ziel tot U, o God ! Mijn ziel dorst naar God, naar de levenden God".

Zo iemand vraagt naar het middel, om in de gemeenschap met de Heere te mogen komen, hetwelk hem door Woord en Geest wordt aangewezen. De Middelaar, hem ontdekt, wordt ook door hem rusteloos gezocht. En welke aangename toestanden hij ook daarin ontmoet, hij heeft daarmee echter geen bevrediging, zolang hij van de wetenschap verstoken blijft, dat de Middelaar als zijn tussen-tredende Borg de kloof heeft weggenomen, die hem van de Heere scheidde. Neen, die vredebreuk moet weg en hij moet volkomen vrede bij God hebben.

Zulk een heeft een hart voor Gods kinderen. Johannes stelt dit als een merkteken der wedergeboorte. Hij zegt in zijn eerste brief (hoofdstuk 3 : 14) : "Wij weten, dat wij overgegaan zijn uit de dood in het leven, dewijl wij de broeders liefhebben". Dit kan trouwens niet anders; zou hij liefhebben, die geboren heeft, en niet liefhebben die geboren zijn?

Dezulken zoeken de Heere in alles te behagen en wat Hem mishaagt, te haten en te vlieden. Zij zeggen met de dichter van Psalm 119 : 97: "Hoe lief heb ik Uw wet!" En gaan zij zich in het een of ander te buiten, dan worden zij daarbij bepaald en zijn over deze belediging, dn Heere aangedaan, zeer bedroefd.

De vraag is nu: kent ge iets van deze dingen? o, vergist u toch hierin niet! Het zou een onoverkomenlijke dwaling zijn: te onderstellen wedergeborene te zijn, terwijl dit niet zo is. Weet toch, dat er veel kan plaats hebben bij de mens, dat schijn van leven vertoont en toch geen leven is. Alle treurigheid des geestes is geen dadelijke vrucht der kennis van ons Godsgemis of 't missen van Zijn gemeenschap. Het kan melancholie zijn, een vrucht van ons natuurlijk karakter. Wij kunnen de echte vromen beminnen, terwijl wij toch nog niet zijn overgegaan uit de dood in het leven. Er kunnen omstandigheden zijn, waarom wij hun geen kwaad hart toedragen. Herodes, dat monster in goddeloosheid, hield Johannes den Doper als een rechtvaardig en heilig man in waarde, hoorde hem gaarne en deed veel dingen, als hij de prediker hoorde. En tenslotte liet hij deze dienaar Gods in de kerker zetten en onthoofden! Wij kunnen schijnbaar liefhebben en om verschillende redenen sommigen zo zulke lieve mensen vinden; doch laten diezelfde mensen maar eens getrouw met ons handelen en ons ons vermeend Christendom eens ontnemen. Ach, dan spuwen wij vuur en vlam tegen hen, die wij eerst zulke lieve mensen vonden.

Neen, wij moeten de broeders liefhebben om het beeld Gods, dat zij bezitten en door spreken en handelen openbaren. Het leven in ons moet hun leven liefhebben. Dan zeggen wij : "De rechtvaardige sla mij, het zal mij tot weldadigheid zijn; hij bestraffe mij en het zal mij olie des hoofds zijn". Neen, enig gevoel te hebben voor een wedergeborene, is nog geen bewijs dat wij het zijn.

Doch ook evenmin is alle liefde voor de wet een onbedriegelijk merkteken van leven. Men ziet de wet Gods als een regel van ons doen, welke de Heere door ons betracht wil hebben; daarbij ook, dat zij, die haar beminnen, grote vrede hebben. Men ziet ook het geluk dergenen, die in de wet des Heeren gaan en dit wekt op om dezulken te beminnen; doch.... de rijke jongeling wilde haar ook betrachten en ging bedroefd van Christus. Zulk een liefde is een beschouwing der wet als regel van het werkverbond, om door haar betrachtting het leven in te gaan. Het is met de liefde tot haar bij een wedergeborene heel wat anders; voor deze is zij de wet der liefde!

o, gij die de wedergeboorte niet kent en dus nog dood zijt, wat zal het voor u eens zijn, zo gij in die staat zo sterft! Gij zegt misschien: "dit kan zijn; doch ik ben nog niet dood; ik kan nog wedergeboren worden!" Dit is gelukkig waarheid! Ja, gij leeft nog, en zeker kunt ge die weldaad nog bekomen, doch met elke dag zijt ge nader aan uw einde. En wie weet hoe spoedig dat einde komt. Niet een ogenblik zijt gij van uw leven zeker. En wanneer u de dood overviel en ge in zulk een toestand aan het einde genaderd waart, wat dan? Misschien denkt ge: dan zal ik om genade roepen! Doch denk eens even na. Het is de vraag of ge dan bij uw kennis zult zijn. De meesten liggen in dat vege ogenblik buiten bewustzijn en sterven zo weg. Maar neem aan, dat ge goed bij uw verstand waart en luide riep om genade; zou de Heere u dan horen? o, leest Spreuken 1 : 24-27 eens. Daar zegt de Opperste Wijsheid: "Dan zult gij tot Mij roepen, doch Ik zal niet antwoorden; want Ik heb geroepen en gij hoorde Mij niet; Ik breidde Mijn handen tot u uit, doch gij merkte niet op! Gij verwierp al Mijn raad en Mijn bestraffing hebt gij niet gewild, en nu zal Ik lachen in uw verderf en spotten met uw vrees!" Neen, nu moet ge gaan roepen om genade; nu is het de wel aangename tijd, nu is het de dag van zaligheid.

"Het is zo, zegt een rechtzinnig mens, "doch God moet de mens wederbaren; dit kan hij zichzelf niet doen!" 'Gij hebt volkomen gelijk. Zeker, de mens wordt door Gods Geest bearbeid. Maar wat bedoelt ge met die tegenwerping? Ach, werpt niet langer de schuld op de Heere, alsof Hij de oorzaak uwer onbekeerlijkheid zou zijn, dewijl Hij u niet wederbaat. Neen, zij moet bij u gezocht worden! Gij hebt de zonden lief en wilt er niet mede breken. "Ja", zegt ge, "maar zal ik breken met de zonden, dan moet ik eerst wedergeboren zijn; anders is dit onmogelijk!" Het is zo, doch gij hebt noch lust, noch wil om te breken. Dit bewijst uw ongevoeligheid en uw gemak onder het besef van de zonde tegenover de Rechter, Die ze zal en moet straffen! Vandaar dat er geen zucht in uw hart is, dat God u moge wederbaren.

Neen, zeg het maar eerlijk: ik kies de dood boven het leven, de dienst der zonde boven de dienst van God en het verderf boven de zaligheid; dan zegt ge de waarheid.

Maar hoe vijandig ge u ook tegen de Heere gedraagt en hoe lief ge de zonden ook hebt, de Heere laat u niet los; Hij laat u niet slechts getrouw waarschuwen, maar wil u ook met raad bijstaan. Gij hoorde in de verklaarde tekstwoorden, dat God de wedergeboorte middellijk tot stand wil brengen. Jakobus zegt: "Hij heeft gebaard door het Woord der waarheid". Met dat Woord gaat de Heere de dode zondaar gedurig voorbij, wanneer het gepredikt, gelezen of besproken wordt. En niet zelden doet Hij daarmee wonderen. Nu ligt het op uw weg, om van die prediking en het onderzoek getrouw gebruik te maken. En zulks raad ik u met alle ernst aan en wek u op, om vooral onder de ontdekkende prediking naarstig op te komen. Dit middel wil God tot baring gebruiken. Vlied alle ijdele, ledige voorstellingen van de waarheid, waarbij gij zou gebouwd en getroost worden zonder grond, waarbij men u in de bloemhoven jaagt en u okselen onder de armen naait. Uw staat is rampzalig! Gij moet een Borg hebben voor uw schuld. Uw toestand is verdoemelijk; gij moet wedergeboren worden.

En die Borg kunt ge nog bekomen en de wedergeboorte kan en wil God u schenken. Hij zweert: "Zo waarachtig als Ik leef, Ik heb geen lust in de dood des goddelozen, maar daarin heb Ik lust, dat de goddeloze zich bekere en leve!" Zijt ge dus onder de waarheid of leest ge Gods Woord, of zijt ge bij getrouwe vromen, dan gaat de Heere u voorbij! Hij kan en wil die middelen gebruiken, doch het zijn slechts middelen. Daardoor moet de Heere tot u zeggen: "Leeft, ja leeft in uw bloed!" Hij moet, naar Zijn wil, uw levendmaking gebieden, en dan gebeurt zij, eerder niet! En is dit zo, dan ligt ook dit op uw weg, dat gij onder het gebruik dier middelen de Heere ernstig bidt om de toepassing des Heiligen Geestes.

Hebt ge nu daar lust en behagen in, dan zijt ge in de rechte stemming, doch zo niet, och, zeg dan nooit meer: "God moet mij wederbaren, God schenkt de bekering ten leven", enz. enz., want al dat gepraat is louter vijandschap tegen God en Zijn Waarheid. Gij spreekt met dat gepraat wel een waarheid op zichzelf uit, doch gij onteert er God mede en doodt er u zelf mede; want gij gebruikt deze waarheid als een scherm, om gerust in de zonden te kunnen leven en uw onbekeerlijkheid te bemantelen.

Doch er is nog een ander volk in ons midden, een volk dat een ander leven kent en op hetwelk de tekst volkomen van toepassing is: "Naar Zijn wil heeft Hij ons gebaard". Nu, die weldaad is groot, zeer groot. Doch hoewel één volk, splitst het zich in twee soorten, niet in het wezen der zaak, want het is één volk, maar in de bedeling. Allen zijn zij waarlijk wedergeboren, doch een groot deel onder hen is de meeste tijd zich zijn wedergeboorte niet bewust; vaak is het doodbrakend als Heman (Psalm 88); velen zelfs van hun jeugd aan. Vraagt ge of dat deel des volks dan nimmer enige troost heeft, dan antwoorden wij: wel zeker die had Heman ook; dit is duidelijk, wanneer hij Jehovah aanspreekt in vers 2: "O Heere, God mijns heils!" Hier merkt ge zonneklaar de taal des geloofs. Neen, zo roept geen dode zondaar; Heman wendt zich tot God, die met eeuwige banden aan Hem gebonden is. Die God is de God zijns heils! En zal nu zo iemand omkomen, verloren gaan? Dan zou eerst die band aan de God des heils losgemaakt moeten worden. En ik vraag: kan dat ooit? Nu, dan zou de Gods zijns heils, waaraan hij gebonden is met een onverbrekelijken band, met hem moeten omkomen. Kan dat?

Dat soort van volk is niet zonder troost; telkenmale wanneer zij er enige duidelijkheid van hebben dat een ander leven in hen aanwezig is, worden zij getroost. Deze duidelijkheid wordt veroorzaakt, wanneer dat leven zich bij hen gevoelig openbaart in het verlangend uitgaan naar de Heere en Zijn gemeenschap en zij ernstig begeren Gode welbehaaglijk werkzaam te zijn. Dan, wanneer zij eens recht hartelijk voor God schuldenaar mogen worden en zij zich diep voor Hem krijgen te verootmoedigen, dan is het niet zelden, dat hun ziel in zulke toestanden zegt: "De Heere is mijn deel!" Doch let er wel op, wie dat zegt! De ziel zegt zulks. Maar dezelfde ziel zegt morgen wellicht weer wat anders en klaagt met dienelfde Heman.: "Ik ben afgezonderd onder de doden, gelijk de verslagenen, die in het graf liggen, die Gij niet meer gedenkt, en zij zijn afgesneden van Uw hand" (Psalm 88 : 6).

Gij merkt dat de troost, die het volk geniet, afhangt van de gestalte huns harten, en zo afwisselend deze is, zo afwisselend is ook hun troost. Dit is geen leven des geloofs, maar meer een leven des gevoels, op de gestalte van het hart. Het moet bij hen anders worden, zullen zij tot volle verzekering des geloofs komen. En dat willen zij zo gaarne, maar... hoe willen zij dat? Zij wensen immer licht van de hemel, waardoor zij mogen zien en kunnen vaststellen, dat al die ervaringen (soms van jaren herwaarts) waarheid zijn. Zij wensen te weten of al de waarheden of beloften, die hun van tijd tot tijd voorkwamen, van de Heere waren; of hun zielsgestalten Gode welbehagelijk waren, of hun keuze om Hem te dienen oprecht was. En was hun door dat licht dan alles duidelijk, dan maakten al die veelheden met elkander een grond uit, waarop zij tot

de volle verzekering des geloofs zouden komen! Zie dus welk een hoogst ongezond werk. Heel dat redeneren gaat niet alleen buiten Christus om, maar het gaat geheel om de wetenschap dat men wedergeboren is, en weet men dat, dan denkt men op zijn lauweren te gaan zitten.

Ach, volk! ge werkt geheel verkeerd en daarom zijt zij gelijk de baren der zee. Neen, gij wilt van de Heere hebben en nog steeds meer hebben; maar God moet van u wegnemen en steeds meer nemen! Gij schrikt wellicht en vraagt mij: "wat moet ik dan kwijt? Mijn zoete gestalten? Mijn aangename beloften? Mijn vluchten en zuchten tot God met zoveel aandoening?" Wel neen, dat moet ge niet kwijt, maar van al die dingen moet ge geen veelvervig kleed maken, om er mee voor de Heere te verschijnen, om in Zijn gericht te bestaan, alsof dat een en ander de plaats van Christus vervulde. Zie, dit doet gij! En die gronden moet ge kwijt, want langs deze weg komt gij nimmer tot de volle verzekerdheid des geloofs!

Neen, Petrus vermaant u op te wassen in de genade en in de kennis van onze Heere Jezus Christus. Daar hebt ge naar te staan en veel om te bidden; een klaardere kennis van Zijn Persoon en werk door het licht des Geestes is voor u nodig; want zonder die zuivere kennis van Hem is er ook geen zuivere praktijk bij u. Bij u moet de hoofdvraag zijn: "hoe heb ik gemeenschap met God; hoe wandel ik Hem welbehaaglijk?" Maar deze vragen dan: "is het bij mij waarheid? heb ik een ander leven? ga ik naar de hemel?" Onderzoekt slechts even: wanneer ge eens met uw verloren toestand voor God recht te doen hebt en ge mocht vluchten tot de Heiland en dit wat levendig toegaat, denkt gij dan wel: „ben ik wedergeboren, bezit ik wel een zuiver begin, ga ik naar de hemel?" Immers neen; er is dan voor die vragen tijd noch plaats; men moet Christus hebben; Hij is het enig voorwerp des geloofs. Daar ziet men Jezus, en Jezus alleen. Redeneren komt in ons gelovig vluchten tot de Heiland niet te pas; beginnen wij te redeneren, dan bewijst dit dat het geloof niet meer werkzaam is.

Evenwel, niettegenstaande al dat gebrek, zijt gij wedergeboren, en die leemten zijn geen vrucht der wedergeboorte, maar van uw rust- en gemak zoekend bestaan. Gave de Heere er u tegen te bidden en tegen te arbeiden! Dit geschiedt, wanneer gij tot de Geest in afhankelijkheid opziende, getrouw opgaat onder de zuivere verkondiging des Woords en verkeer zoekt met flink ontdekte vromen. God gebruikt die middelen niet alleen tot wedergeboorte, maar ook tot opwassen; zij zijn die redelijke en onvervalste melk, waarnaar gij zeer begerig moet zijn. Daardoor kunt gij van een kind een man, van een man een vader worden; en zo ontwast gij de eerste kinderschoenen, om een recht kind te worden en te blijven.

En gij, die wat verder, wat meer geoefend zijt, o welk een grote weldaad heeft God u geschonken. „Geloofd zij de God en Vader van onze Heere Jezus Christus, Die naar Zijn grote barmhartigheid ons heeft wedergeboren tot een levende hoop, door de opstanding Jezu Christi!" Dit is geschied naar Zijn wil; u geschiedt naar Zijn wil, geheel vrij!

Daar laagst gij als een walgelijk schepsel voor God in uw bloedrode zonden voor Zijn heilig aangezicht; de duivel hield feest over u in de hel, doch was hierin wat voorbarig. Hij wist niet dat de eeuwige liefde u zou voorbijgaan en u in die desolate staat zou opzoeken en levend maken. En daar staat ge nu als een toonbeeld van Gods genade en almacht. Doch deze deugden kon Hij aan u nooit verheerlijkt hebben zonder voldoening. Daartoe gaf Hij voor u Zijn dierbaar Pand in de dood; anders was 't onmogelijk geweest dat gij zoudt kunnen herboren worden; want dit is geschied door de opstanding van Christus. Wel, hoe diep moet u dit niet vernederen, doch ook steeds tot dankbaarheid aanzetten! Hier past u de taal: "wat zal ik de Heere vergelden voor al Zijn weldaden? Ik zal de beker der verlossing opnemen en Zijn Naam aanroepen!"

Dit wordt nog groter, wanneer gij in de tekst let op het oogmerk Gods met de wedergeboorte; het is om u te doen zijn als eerstelingen Zijner schepselen, de eersten op aarde in heiligmaking en godzaligheid, ja, de eersten in de hemel der heerlijkheid. Ook uw stem zal in dat hemelse koor der zingende schare gemengd zijn! Zij, die duizendmaal duizenden, die voor Hem staan, en die tienduizendmaal tienduizenden, die Hem dienen, mogen hun Godgewijd en Hem verheerlijkend lied aanheffen, doch het lied der verlosteschaar is van andere inhoud!

Kind van God! wie kan het zalige, dat door die schaar zal gesmaakt worden, onder woorden brengen? Een heil, dat nooit een oog zag, noch ooit een oor hoorde, noch in 's mensen hart ooit is opgekomen, hetgeen God bereid heeft dien, die Hem liefhebben. Och, dat de Heere dit u steeds voor ogen hield, opdat ge met indrukken steeds uw weg bewandelt, met het oog op dit blijde vooruitzicht.

Daarvan veel interest als van uw geestelijk kapitaal te trekken, is u nodig, zult ge de les verstaan van de Heiland (Joh. 15 : 4) : "Blijft in Mij en Ik in u. Gelijkerwijs de rank geen vrucht kan dragen van zichzelf, zo zij

niet in de wijnstok blijft, alzo ook gij niet, zo ge in Mij niet blijft". Een herhaald, een blijvend gebruik van Hem te maken is daartoe nodig; want gij blijft, in u zelf aangemerkt, altijd een zondaar, alzo dat buiten de Heere Jezus de Vader nooit gemeenschap met u kan hebben. Hij is een heilig God!

Zult gij nu een blijvend gebruik van de Middelaar kunnen maken, dan hebt ge de invloed des Heiligen Geestes nodig. Het is eigen aan het leven, u in de wederbaring meegedeeld, naar Zijn gemeenschap te verlangen; daarnaar strekt zich het leven uit. Doch u in de gemeenschap te plaatsen, dat kan de hebbelijkheid van uw leven niet doen. Daartoe is de invloed een eerste behoefte. Die wetenschap maakt u afhankelijk aan de troon der genade, om met de dichter steeds te bidden Psalm 119 : 18. Neen, het is niet alleen waarheid bij aanvang, dat niemand tot Christus komen kan dan door de trekking des Vaders, maar ook bij de voortgang; derhalve, hoe afhankelijker een kind Gods met zijn hart mag verkeren en alzo nederig mag opzien tot de derde Persoon, hoe meer hij gelovig zal werkzaam zijn met de tweede Persoon en ook hoe meer hij de zalige gemeenschap met de eerste Persoon zal ervaren.

En dat is de interest van het grote kapitaal, dat hij te wachten heeft in de hemel.

Nu, de tijd is voorts kort. Het zal niet lang meer duren dat gij van die interest hoeft te leven. Uw ontbinding is nabij en dan ontvangt gij de volle buit. Zulks is u beloofd. De plaats is u daar bereid, bij aanvang voor uw dan reeds gelukzalige ziel, die dan de wedergeboorte in volmaakte trap zal bezitten, terwijl uw lichaam nog een wijle tijds der ontbinding ten prooi zal zijn; doch ook dat deel van uw persoon moet hernieuwd worden; gij moet geheel volmaakt wedergeboren zijn. Dit waart ge reeds in beginsel, doch gij moet dit ook in trappen zijn, geheel den beelde des Zoons gelijkvormig. En dit zal dan geschieden, wanneer Christus, Die uw leven is, zal geopenbaard zijn; wanneer Hij zal komen met een geroep en de stem des Archangels en de bazuin Gods zal nederdalen van de hemel. Dan zal Hij de graven ontsluiten en hem, die het geweld des doods heeft, dat is de duivel, voor goed ontwapenen; want Hij zal de laatste, zegt Job, over mijn stof opstaan. En de doden, die in de graven zijn, zullen Zijn stem horen en Hij zal ze doen uitgaan, Gods kinderen met hun eigen lichaam, doch met geheel andere hoedanigheden dan voor hun dood, het lichaam van Christus gelijk. Wij zullen Hem gelijk wezen (1 Joh. 3 : 2); want met deze openbaring van Christus zullen ook zij geopenbaard worden in heerlijkheid (Koll. 3 : 4).

Dan zult gij met de ganse Kerk het toppunt van heerlijkheid bereiken en na het oordeel de Vader worden voorgesteld zonder vlek of rimpel. Daar zal uw vreugde volkomen zijn. Johannes zegt: "Zalig zijn zij, die geroepen zijn tot het avondmaal van de bruiloft des Lams!" Daar zal de bruiloft een aanvang nemen, zonder te eindigen! De Heere zal Zich daar aan Zijn volk zo volkomen te genieten geven, als zij, als eindige schepselen, dat zullen kunnen genieten. Eeuwige blijdschap zal op hun hoofd zijn; treuren en zuchten zullen voor eeuwig weg vlieden.

Amen.

NAZANG: Psalm 99 : 8.